

Fővárosi Ítéltábla
17.Pf. 20.561/2013/6.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Mészáros Zoltán ügyvéd (...) által képviselt **felperes neve felperes címe** szám alatti lakos felperesnek - a **jogtanácsos neve jogtanácsos címe** által képviselt **I. rendű alperes neve I. rendű alperes címe** szám alatti székhelyű I. rendű, **jogtanácsos neve jogtanácsos címe** által képviselt **II.rendű alperes neve II.rendű alperes címe** szám alatti székhelyű II. rendű alperes közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. december 5. napján kelt 64.P.23.855/2012/5. számú ítéletével szemben a felperes részéről 6. és 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek - személyenként - 20.000,- (Húszezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 48.000,- (Negyvennyolcezer) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes 2009.június 15. és 2011. február 23., majd 2011. május 9. és 2011. július 13. között előzetes letartóztatásban volt a II. rendű alperesi büntetés-végrehajtási intézetben. Ez alatt két ízben terjesztett elő kérelmet annak érdekében, hogy zárkájában számítógépet tarthasson jogszabályok, illetve a vele kapcsolatos büntetőeljárásbeli dokumentumok DVD lemezre mentett változatának tanulmányozása céljából. Első kérelmét a II. rendű alperes 2010. február 3. napján kelt 31-30-124/2010. számú határozatával elutasította, mellyel szemben

előterjesztett felperesi panaszt az I. rendű alperes 2010. március 25-i 11-4/62/2010. számú határozatával elutasította. A felperes második kérelmét közvetlenül az I. rendű alpereshez nyújtotta be, amely a II. rendű alpereshez került továbbításra elbírálás végett, aki a kérelmet a 2011. január 24. napján kelt 31-29-65/2010. szám alatti határozatával elutasította. Utóbbi döntéssel szemben a felperes jogorvoslattal nem élt. A felperes módosított keresetében egyrészt annak megállapítását kérte, hogy a II. rendű alperes azon magatartásával, hogy előzetes letartóztatása alatt számára nem biztosított lehetőséget arra, hogy a büntetőeljárásban keletkezett iratokat digitális formában magánál tarthassa, tanulmányozhassa, megismerhesse, megsértette a büntetőeljárás jogszabályokban számára biztosított iratbirtoklási, iratmegismerési és irattanulmányozási jogát. Másodlagosan kérte, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket egyetemlegesen 258 millió forint vagyoni és 50 millió forint nem vagyoni kár megtérítésére. Másodlagos kereseti kérelme indokaként előadta, hogy az alperesek jogsértő magatartása miatt az ellene indult büntetőeljárásban védekezni nem tudott, ezért - az eljárásban meghatározott óvadék alapjául szolgáló jövedelmi és vagyoni viszonyait figyelembe véve - az igényelt összegű kára keletkezett.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték arra hivatkozással, hogy jogellenes magatartást a felperessel szemben nem tanúsítottak.

Az I. rendű alperes védekezése szerint a felperes legfeljebb a II. rendű alperessel szemben érvényesíthet igényt, mivel a kérelmek tárgyában neki kellett döntenie.

A II. rendű alperes ellenkérelmében előadta, hogy határozata meghozatalakor a büntetés-végrehajtásra irányadó jogszabályoknak tett eleget, melyek taxatív felsorolják, milyen tárgyakat tarthat magánál a fogvatartott, ezek körében pedig a számítógép, a laptop, valamint a digitális adathordozó nem szerepel. Utalt arra is, hogy könyvtárában számítógép található, amelyen elérhetőek a jogszabályok, ezért a felperesnek a védekezéshez való joga sem sérült.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, egyben kötelezte a felperest, fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek személyenként 100.000,- forint perköltséget.

Ítéletének indokolása szerint az előterjesztett megállapítási kereset alaptalan, mivel teljesítést is követelhetett. E körben utalt arra, hogy a felperes büntetőeljárásbeli jogai nem minősülnek személyhez fűződő jogoknak, ezért a kért megállapítás a Ptk.

84. § (1) bekezdése a/ pontja alapján sem foghatott helyt. Osztotta az I. rendű alperes azon álláspontját, hogy a felperes igénye legfeljebb a II. rendű alperessel szemben érvényesíthető, mivel annak eldöntése, hogy az iratbirtoklási, illetve iratmegismerési jogait hogyan gyakorolhatja, az ő kizárólagos feladata volt.

Rámutatott, helyesen hivatkozott a II. rendű alperes arra, hogy az előzetes fogvatartásra az 1979. évi 11. tvr. (Bvtvr.), illetve a 6/1996. (VII.12.) IM rendelet (Bvr.) rendelkezései irányadóak. Mivel a Bvr. 1. számú melléklete taxatív felsorolja, hogy az előzetesen fogvatartott birtokában milyen tárgyak lehetnek, ezek között a személyi számítógép és a digitális adathordozó nem szerepel, ugyanakkor a 3. számú melléklet sem sorolja fel azokat a zárka felszerelési tárgyai között, megállapította, a II. rendű alperes jogszerűen járt el, jogellenes magatartás hiányában pedig a felperes kártérítésre nem tarthat igényt.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak részbeni megváltoztatását és az I.-II. rendű alperesek jogsértésének megállapítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a Bvr. 1. számú mellékletének 5. pontja tartalmazza az „iratok” megnevezést, mint a fogvatartottak birtokában tartható tárgyat, a közokiratokról, közlevéltárakról és magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. tv., a bírósági ügyviteli szabályokról szóló 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet, valamint a Be. 115. § (2) bekezdése szerint pedig a perbeli adathordozók is iratnak minősülnek. Álláspontja szerint az alperesek önmagában azzal, hogy az adatrögzítő eszközt sem engedték számára birtokolni, megsértették jogait, illetve a rájuk vonatkozó jogszabályokat. Hangsúlyozta, nemcsak iratbirtoklási, iratmegismerési, irattanulmányozási, hanem a tisztességes védekezéshez, illetőleg a tisztességes felkészüléshez való alapjoga is sérült. Másodlagos fellebbezési kérelme kapcsán arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének. Kifogásolta továbbá az I. és II. rendű alperes részére megítélt perköltség összegét.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezéseinek a helybehagyását kérték annak helyes indokai szerint. A II. rendű alperes hangsúlyozta, jogellenes magatartást nem tanúsított.

A fellebbezés alaptalan.

A személyhez fűződő jogokat - melyet a jogszabályok nem tartalmaznak kimerítően, csak példálózva sorolnak fel - a perre irányadó 1949. évi XX. tv. (Alkotmány) 8. § (1) bekezdése és a Ptk. 75. § (1) bekezdése is védelem alá helyezi: azokat mindenki köteles tiszteletben tartani, megsértésük esetén pedig bármelyik, a Ptk. 84. §-ában foglalt jogkövetkezmény alkalmazását igényelheti a sértett fél.

Ilyen védett jognak minősül az Alkotmány 57. § (1) és (3) bekezdéseiben nevesített váddal szembeni védekezés joga, melynek büntetőeljárásbeli részletszabályait az 1998. évi XIX. tv. (Be.) rögzíti. A 43. § (2) bekezdés c/ pontjában kimondja, a terhelt jogosult arra, hogy megfelelő időt és lehetőséget kapjon a védekezésre való felkészülésre, ugyanakkor a 70/B. § értelmében az eljárás során keletkezett iratokról másolatot kap, illetőleg kaphat. A védekezéshez való jog - melyhez a felsorolt részjogosítványok is hozzátartoznak, mivel az csak ezek útján gyakorolható - biztosítása szükséges ahhoz, hogy büntetőeljárásbeli jogaival a terhelt megfelelően élhessen, köztük az őt megillető, a Be. 3. § (3) bekezdésében rögzített jogorvoslati joggal. Amennyiben e jogának gyakorlásától megfosztják, vagy azt ellehetetlenítik, személyhez fűződő joga sérül (hasonlóan: BH.2012.90. számú eseti döntés).

Jogszabályi rendelkezés alapján azonban a személyhez fűződő jogok korlátozhatók.

A Be. 135. § (3) bekezdése szerint az előzetes letartóztatásban lévő terhelt eljárási jogainak gyakorlásában csak olyan korlátozásnak vethető alá, amely a büntetőeljárás jellegéből következik, vagy amelyet a letartóztatást foganatosító

intézet rendje szükségessé tesz. Az előzetes letartóztatás végrehajtásának részletes szabályait külön jogszabályok határozzák meg.

A peres felekre az előzetes fogvatartás során irányadó szabályokat, kötelezettségeket a 6/1996. (VII.12.) IM rendelet (Bvr.), valamint az 1979. évi 11. tvr. (Bvtvr.) rögzíti. Utóbbi jogszabály 118. § (1) bekezdés a/ pontja értelmében az előzetesen letartóztatott büntetőeljárási jogait gyakorolhatja, köteles azonban - a 117. § (1) bekezdés a/ pontja szerint - a büntetés-végrehajtási intézet rendjét megtartani, a kapott utasításokat teljesíteni. A Bvr. 245. § (2) bekezdése kimondja ugyanakkor, hogy az előzetesen letartóztatottat - kérelmére, a rendelkezési jogkör gyakorlójának intézkedése alapján - az intézet irattanulmányozásra előállítja. Az intézetben történő irattanulmányozásra felügyelet mellett kerül sor. Mindezekből következik, hogy a II. rendű alperesnek jogszabályban biztosított jogosultsága volt arra, hogy a számítógépes adathordozón rögzített iratok tanulmányozásának jogát - az idézett rendelkezések keretei között - korlátozza. Ezt erősíti, hogy a Bvr. 3. számú melléklete a zárka és a lakóhelyiség berendezései, felszerelési tárgyai között számítógépet, laptopot nem nevesít, 1. számú melléklete az elítélt birtokában tartható tárgyak körében - az 5. pontban - pedig kifejezetten írászert, papírárut rögzít, ezek közt - alpontjában - jelöli meg az iratokat, következésképpen az egyéb adathordozón rögzített iratok ezek közé nem sorolhatók. Ugyancsak nem tartalmaz ilyen jellegű megjelölést a 2. számú mellékletben írt egyéni felszerelések listája sem.

A kifejtettek alapján megállapítható, hogy a II. rendű alperes intézkedései - melyek közül az első határozattal szemben előterjesztett felperesi panasz kapcsán az I. rendű alperes helybenhagyó határozatot hozott - a jogszabályi keretek között, azoknak megfelelően korlátozták a felperes iratmegismerési jogát, ezzel azonban nem lehetetlenítették el a váddal szembeni védekezéshez fűződő személyiségi jogát, mivel módja lett volna az adathordozón rögzített iratokat a bv intézet úgynevezett „kis foglalkoztatójában” elhelyezett számítógépen tanulmányozni, használatával a tárgyalásra felkészülni, vagy papír alapú másolat készítését kérhette volna. Ilyen jellegű kérelmeket azonban a felperes nem terjesztett elő. Személyiségi jogsérelem csak abban az esetben következhetett volna be, ha e jogosultságait megkísérli gyakorolni, és őt azokban az I., illetőleg II. rendű alperesek korlátozzák. A fogvatartásra vonatkozó jogszabályok előírásainak be nem tartása ugyanis személyiségi jogsértést megalapozhat (eBDT. 2007.1551. számú eseti döntés). A perbeli esetben azonban az alperesek intézkedései minden tekintetben megfeleltek a rájuk irányadó jogszabályi rendelkezéseknek, az előzetes fogvatartásban volt felperes személyhez fűződő jogait kizárólag a jogszabályi keretek között, az azokban foglalt felhatalmazásnak megfelelően korlátozták, ami a személyiségvédelmi igényt - jogellenesség hiányában - nem alapozza meg (eBDT. 2007.1700. számú eseti döntés).

Mivel a felperes a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére nem tudta bizonyítani, hogy akár az I., akár a II. rendű alperes részéről személyiségi jogsértés történt volna, kereseti kérelmének jogalapja hiányzik. A fellebbezésével érintett - a Ptk. 84. § (1) bekezdés a/ és b/ pontjában rögzített - objektív jogkövetkezmények alkalmazása ezért kizárt.

Megjegyzi az ítélőtábla, személyiségi jogsértést okozó magatartást nem csak a tényleges fogvatartást foganatosító II. rendű, hanem felettes szerve, az I. rendű alperes is megvalósíthat, amennyiben személyhez fűződő jogot sértő tartalmú határozatot hoz a fogvatartott valamely ügyében. A perbeli esetben jogsérelem hiányában ez fel sem merülhetett.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit - részben eltérő indokolás mellett - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az I. és II. rendű alperesek jogi képviselőjével összefüggésben felmerült másodfokú eljárási költségeit, amelyet a bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdés és (6) bekezdései alapján, a kifejtett munkamennyiséggel arányosan állapított meg.

A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt másodfokú eljárási illeték a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2013. év október hó 25. napján

. Kiss Gabriella sk.

a tanács elnöke

. Bálint Attila sk.. Dobler László sk.

előadó bíró

bíró